

Додаток
до рішення виконавчого
комітету Чернігівської міської
ради
_____ 2025 року
№ _____

ПРОГРАМА
поліпшення екологічного стану міста Чернігова
на 2026 - 2028 роки
(у галузі житлово-комунального господарства)

м. Чернігів

2025

Зміст

Розділ 1. Паспорт Програми поліпшення екологічного стану міста Чернігова на 2026-2028 роки	3
Розділ 2. Загальні положення Програми	4
Розділ 3. Виконання Програм, спрямованих на поліпшення екологічного стану міста Чернігова	4
Розділ 4. Проблемні екологічні питання та шляхи вирішення	5
Розділ 5. Мета, завдання та заходи Програми	7
Розділ 6. Фінансове забезпечення Програми	7
Розділ 7. Очікувані результати виконання Програми	7
Розділ 8. Координація та контроль за виконанням Програми	8

Розділ 1. Паспорт Програми

1.	Найменування	Програма поліпшення екологічного стану міста Чернігова на 2026 - 2028 роки (у галузі житлово-комунального господарства)
2.	Підстави для розробки	Закон України "Про правовий режим воєнного стану", Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року", постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 року № 252 "Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану", Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року, затверджена рішенням обласної ради від 18 грудня 2019 №4-21/VII (в редакції рішення обласної ради від 14 березня 2025 № 3-22/VIII), постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. №1147 "Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів" (зі змінами і доповненнями)
3.	Замовник	Виконавчий комітет Чернігівської міської ради
4.	Розробник	Управління житлово-комунального господарства Чернігівської міської ради
5.	Співрозробники Програми	Чернігівська міська військова адміністрація Чернігівського району Чернігівської області, виконавчий комітет Чернігівської міської ради, комунальні підприємства Чернігівської міської ради
6.	Відповідальні виконавці заходів Програми	Управління житлово-комунального господарства, виконавчий комітет Чернігівської міської ради, структурні підрозділи та комунальні підприємства Чернігівської міської ради
7.	Джерела фінансування	Кошти державного бюджету, обласного бюджету, кошти бюджету Чернігівської міської територіальної громади та інші джерела фінансування не заборонені діючим законодавством України

Розділ 2. Загальні положення Програми

Програма поліпшення екологічного стану міста Чернігова на 2026-2028 роки (у галузі житлово-комунального господарства)(далі - Програма) розроблена управлінням житлово-комунального господарства Чернігівської міської ради спільно із Чернігівською міською військовою адміністрацією Чернігівського району Чернігівської області, виконавчим комітетом Чернігівської міської ради, комунальними підприємствами Чернігівської міської ради та включає заходи з вирішення проблемних екологічних питань міста Чернігова та заходи з підтримання і захисту сприятливого для життєдіяльності населення навколишнього природного середовища.

Заходи Програми розроблені відповідно до Закону України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року"; Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року, що затверджена рішенням обласної ради від 18 грудня 2019 №4-21/VII (в редакції рішення обласної ради від 14 березня 2025 № 3-22/VIII); постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. №1147 "Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів" із змінами і доповненнями.

Розділ 3. Виконання Програм, спрямованих на поліпшення екологічного стану міста Чернігова

Протягом 2021-2024 років проведена робота з виконання природоохоронних заходів Програми поліпшення екологічного стану міста Чернігова на 2021-2025 роки (у галузі житлово-комунального господарства).

У 2025 році природоохоронні заходи виконувались в рамках Програми поліпшення екологічного стану міста Чернігова на 2025 рік (що затверджена розпорядженням начальника Чернігівської міської військової адміністрації Чернігівського району Чернігівської області від 05 травня 2025 р. № 96 «Про внесення змін до Програми поліпшення екологічного стану міста Чернігова на 2025 рік»).

Так, у період 2021-2025 років виконано наступне:

1. Для покращення екологічної ситуації з відведення дощової та талої води у 2021 році завершені роботи по реконструкції мереж зливової каналізації від вул.Рокоссовського до просп. Перемоги.

2. У 2023 році розроблено проєктну документацію по об'єкту «Будівництво зливової каналізації по вул.Десняка від буд. №45 до вул. Толстого в м. Чернігів».

3. З метою попередження забруднення ґрунтових вод, у 2021-2023 рр. здійснено будівництво централізованої каналізації по вул. Фікселя та по вул. Київська від вул. Гонча до вул. Північна в м. Чернігів.

4. Для забезпечення очищення зливового стоку на водовипусках із великою площею водозбору, що розміщені в районі «Чорторіївського яру» та в районі вул. Волонтерів, розроблені техніко-економічні обґрунтування по об'єктам:

- «Реконструкція мереж зливової каналізації по вул. Гонча від вул. Юрія Мезенцева та облаштування гідротехнічної споруди (з попереднім

очищенням зливогого стоку) на впадінні зливогого колектору у річку Стрижень (в районі Чорторіївського яру)»;

- «Реконструкція мереж зливної каналізації з облаштуванням гідротехнічної споруди (з попереднім очищенням зливогого стоку) на впадінні зливогого колектору у річку Стрижень (в районі вул.Волонтерів)».

5. Виконані заходи по науково-дослідній роботі з впровадження інтегрованих методів захисту лісу від стовбурових шкідників на території заповідного урочища «Святе», в районі «Масани» та в районі «Подусівка», а саме:

- моніторинг стану зелених насаджень;
- заселення корисних комах (мурахожука) - за результатами контролю чисельності популяції шкідника на дослідних ділянках;
- проведення підживлення шляхом внесення мінеральних речовин з метою підвищення життєздатності зелених насаджень.

6. Щорічно проводився моніторинг забруднення підземних та повневерхових вод у районі ставків-накопичувачів рідких промислових відходів та на полігоні твердих побутових відходів район «Масани».

7. Щорічно виконувались роботи, щодо підтримання санітарного стану річки Стрижень із прибиранням водного дзеркала в районі вул. Берегової, вул. Курсанта Єськова, вул. Київської, вул. Героїв Чорнобиля.

8. Для забезпечення екологічної-безпеки міста проводиться збирання та тимчасове зберігання небезпечних відходів від населення.

9. На ділянках вздовж річки Стрижень у 2025 році вживалися заходи щодо запобігання поширення амброзії полинолистої, що загрожує природним екосистемам в м. Чернігів.

10. У 2025 році розроблена проектна документація по Будівництву зливної каналізації по вул. Коцюбинського від вул. П'ятницька до вул. Василя Тарновського з підключенням до існуючої мережі в м. Чернігів.

Розділ 4. Проблемні екологічні питання та шляхи вирішення

До Програми включені заходи з вирішення наступних проблемних екологічних питань міста Чернігова.

Значне техногенне навантаження густонаселеної території міста Чернігова припадає на річку Стрижень.

Поліпшити санітарно-екологічний стан річки, її екосистем можливо лише впровадженням комплексу спланованих заходів, спрямованих з одного боку, на зниження антропогенного тиску, і з другого - на відтворення природних властивостей русла, заплави і природних систем живлення річки.

Найбільше потерпає від антропогенного навантаження р.Стрижень на відріжку русла від вул. Героїв Чорнобиля до вул. Київської.

На даній ділянці потребують першочергових заходів з очищення зливогого стоку водовипуски із великою площею водозбору, що розміщені: в районі «Чорторіївського яру» та в районі вул. Волонтерів.

Для запобігання надзвичайним ситуаціям, зменшення руйнівних наслідків повеней, забезпечення безаварійного пропуску паводкових вод, на ділянці русла річки від вул. Героїв Чорнобиля до вул. Київської, необхідне

виконання робіт з розчищення та поглиблення русла та робіт по реконструкції гідротехнічної споруди по вул. Київська у м. Чернігів.

Крім того на ділянці від проспекту Миру до вул. Мстиславської в умовах щільної забудови потребує одночасної реконструкції колектор зливової каналізації (з найбільшою у місті площею водозбору, що становить більше за 700 га) та каналізаційні колектори, що відводять господарсько-побутові стоки до каналізаційної насосної станції № 3.

Роботи по підтриманню санітарного стану річки Стрижень (в межах міста) із прибиранням водного дзеркала необхідно проводити постійно.

Актуальним для міста залишається питання впорядкування відведення поверхневого стоку у міську мережу зливової каналізації та боротьба із шкідливою дією вод шляхом будівництва нових та реконструкції існуючих мереж зливової каналізації.

Полігон твердих побутових відходів (район «Масани») (надалі - Полігон) функціонує з 1961 року. Загальна площа полігону становить 23,8842 га, площа прийому відходів - 23,8042 га. Об'єм твердих побутових відходів, прийнятих на Полігоні з дня функціонування становить більше 29,9 млн.м³ (7,0 млн.тонн). На даний час карти Полігону переповнені. На площах полігону ТПВ розташовані 5 ставків-накопичувачів рідких промислових відходів площею 5,6 га, які потребують ліквідації відповідно до проекту.

Біля полігону твердих побутових відходів здійснюється вивчення ступеню і прогнозу розвитку забруднення поверхневих і підземних вод - моніторинг впливу міського полігону твердих побутових відходів та ставків-накопичувачів рідких промислових відходів на стан довкілля.

У місті запроваджено збирання небезпечних складових твердих побутових відходів (люмінесцентні лампи, батарейки, термометри тощо) від населення м. Чернігова. Зазначені небезпечні складові побутових відходів безкоштовно приймаються житлово-експлуатаційними комунальними підприємствами міста та передаються на оброблення до спеціалізованої організації.

Масове всихання соснових насаджень – екологічне лихо, яке впродовж останніх кількох років стрімко поширюється. Причина всихання – пошкодження дерев стовбуровим шкідником (верхівковим короїдом).

Для захисту зелених насаджень Чернігова від стовбурового шкідника на території заповідного урочища «Святе», в районі «Масани» та в районі «Подусівка», та зупинення розповсюдження осередків шкідників по площі та на прилеглі насадження, необхідно продовження виконання інтегрованих методів захисту лісу від стовбурових шкідників шляхом проведення лісопатологічних обстежень насаджень на наявність шкідників та їх природних ворогів та проведення підживлення дерев.

Амброзія полинолиста - бур'ян, який віднесено до карантинних, що завдає значної шкоди довкіллю, здоров'ю людей та тварин.

У зв'язку із виявленням вогнищ цього небезпечного бур'яну на території міста Чернігова, необхідно виконувати заходи з їх локалізації та ліквідації шляхом періодичного викошування.

На території міста Чернігова виявлене несанкціоноване розміщення відходів мазуту та залишків цегляних фундаментів на земельній ділянці, з кадастровим номером 7410100000:01:022:0205, яка розташована між огорожею колишнього ПАТ "Чернігівський м'ясокомбінат" (вул. Любецька, 80, м. Чернігів) та залізничною колією Чернігів-Горностаївка. Необхідно провести ліквідацію даного забруднення міської території небезпечними відходами відповідно до проєкту.

Розділ 5. Мета, завдання та заходи Програми

Мета Програми полягає у реалізації на території міста державної екологічної політики, власних повноважень виконавчих органів міської ради в сфері охорони навколишнього природного середовища та створення умов для забезпечення екологічної безпеки, охорони навколишнього природного середовища та поліпшення його стану на місцевому рівні.

Програма передбачає виконання наступних завдань:

- вжиття заходів для поліпшення екологічної ситуації, підвищення рівня екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату;
- вжиття заходів з охорони і раціонального використання водних ресурсів;
- вжиття заходів з охорони і раціонального використання природних рослинних ресурсів та збереження природно-заповідного фонду;
- вжиття заходів для забезпечення безпечного збирання, перевезення, відновлення і видалення відходів.

Розділ 6. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення заходів Програми здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, обласного бюджету Чернігівської області, коштів бюджету Чернігівської міської територіальної громади та інших джерел фінансування не заборонених діючим законодавством України.

Забезпечення виконання заходів Програми здійснюється виконавцями та/або одержувачами бюджетних коштів, які включені до мережі розпорядників та одержувачів коштів місцевого бюджету.

Одержувачі бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених Програмою, використовують кошти відповідно до Порядку використання коштів одержувачем бюджетних коштів, затвердженого рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради, та з дотриманням вимог чинного законодавства України.

В ході реалізації заходів Програми можливі коригування, пов'язані з фактичним надходженням коштів на реалізацію заходів Програми, уточненням напрямків та нагальної потреби у проведенні робіт, в межах видатків, затверджених у порядку визначеному чинним законодавством України.

Розділ 7. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми дозволить забезпечити:

- зменшення негативного техногенного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини;
- збереження об'єктів природно-заповідного фонду;

- запобігання надзвичайним ситуаціям.

Розділ 8. Координація та контроль за виконанням Програми

Контроль за використанням бюджетних коштів, спрямованих на виконання Програми, здійснюється в порядку, встановленому бюджетним законодавством України.

Головним координатором Програми є управління житлово-комунального господарства Чернігівської міської ради.

Виконавці Програми щороку надають до управління житлово-комунального господарства Чернігівської міської ради інформацію про виконання заходів Програми.

Головні розпорядники бюджетних коштів надають до фінансового управління Чернігівської міської ради звіти щодо обсягів і напрямків використання бюджетних коштів на виконання заходів Програми.

Заступник міського голови –
керуючий справами виконкому

Сергій ФЕСЕНКО